

În ceea ce privește tehnica prezentării materialului, spre deosebire de AJPP, care folosește hărți alcătuite după tipul folosit de Gilliéron, MAGP recurge la această metodă numai în mod excepțional. Sînt preponderente hărțile cu semne diferite ca formă și culoare, notînd unele fenomene cu ajutorul isoglozelor sau al spațiilor hașurate. În MAGP există și hărți unde, în locul semnelor de același fel, grupate teritorial, se folosesc spații colorate care acoperă porțiunea de teritoriu respectiv. Hărțile care folosesc această tehnică se află mai ales în primele volume ale MAGP.

4. Se poate pune întrebarea dacă experiența căpătată în cursul elaborării MAGP va fi folosită și în ceea ce privește *Marele atlas al dialectelor polone*. Un astfel de atlas încă nu există. Inițiatorii acestuia, M. Małecki și K. Nitsch, n-au putut fi martorii realizării lui, și nici măcar ai lucrărilor pregătitoare. Azi, cu atît mai mult nu se poate vorbi de reluarea acestei acțiuni. Încă din anul 1950, proiectînd *Micul atlas al dialectelor polone*, Z. Stieber cerea ca „în timpul lucrărilor de teren pe care le reclamă Micul atlas... să se alcătuiască un chestionar (de cel puțin 1 000 de întrebări) pentru marele atlas“¹. Presupunea chiar că „un anumit număr de puncte ale acestui mare atlas vor putea fi cu siguranță prelucrate încă înainte de anul 1953“². Z. Stieber se baza pe faptul că munca la *Marele atlas* avea să fie mai ușoară, pentru că în timpul activității pe teren legate de MAGP cadrele tinere aveau să se formeze și să capete experiență. Cu toate că primele postulate — alcătuirea chestionarului și, cu atît mai mult, prelucrarea unui anumit număr de puncte — nu au fost îndeplinite, ideea realizării *Marelui atlas al graiurilor polone* rămîne încă prezentă și în anul 1954³. Cu timpul însă, atenția dialectologilor poloni începe să fie atrasă — în ceea ce privește elaborarea unor atlase lingvistice — de problema atlaselor regionale. (Cf. atlasele enumerate la punctul 2, precum și atlasele needitate pînă azi, despre care ne aduc informații *Sprawozdania z Prac Naukowych Wydziału Nauk Społecznych PAN*, III, Warszawa, 1960, fasc. 2—3). Începe să se contureze ideea că un mare atlas al dialectelor polone n-ar fi indispensabil. Redăm mai jos părerea lui Z. Stieber, pe care o găsim exprimată în recenzie la volumul I al atlasului intitulat *Atlas gwarowy województwa kieleckiego* al lui K. Dejna: „Valoarea atlaselor polone regionale este cu atît mai mare, cu cît, deși nu se vorbește despre acest lucru, dialectologii poloni au renunțat, cu siguranță, la ideea alcătuirii *Marelui atlas al dialectelor polone*, care s-ar fi deosebit de „Micul atlas“ nu prin formă, ci prin numărul mai mare de hărți și puncte cartografiate. Hărțile MAGP publicate pînă acum dovedesc cu claritate că acest atlas oferă un tablou cu totul satisfăcător al diferențierilor teritoriului lingvistic polon. Deoarece problema regională va fi ilustrată de către atlasele unităților teritoriale mai mici (...), marele atlas al dialectelor polone devine inutil, evident, cu condiția ca atlasele regionale să-și îndeplinească sarcina“⁴. De asemenea, M. Karaś are o slabă

¹ *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*, XI, 1952, p. 158.

² *Ibidem*.

³ Vezi. Z. Stieber, Kazimierz Nitsch jako dialektolog, „*Język Polski*“, XXXIV, 1954, p. 8—19, în special p. 16.

⁴ *Rocznik Slawistyczny (Revue slavistique)*, XXIII, 1964, p. 80—85, citatul de la p. 81.